

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
III Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
16-17 травня 2019 року**

УДК 001+37
С 91

Рекомендовано до друку
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 9 від «07» травня 2019 р.)

Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16-17 травня 2019 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2019. – 654 с.

ISBN 978-617-7495-27-6

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції обговорено актуальні проблеми та перспективи розвитку психолого-педагогічної науки й освіти, тенденції розвитку суспільно-політичного й освітньо-культурного простору, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, стан та перспективи розвитку туристично-рекреаційної галузі регіону та сфери гостинності в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор, **Гоблик В.В.** – д-р екон. наук, професор, **Пігош В.А.** – канд. екон. наук, доцент, **Папп В.В.** – д-р екон. наук, професор, **Кобаль В.І.** – канд. пед.наук, доцент, **Максютова О.В.** – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ISBN 978-617-7495-27-6

© Мукачівський державний університет, 2019

засобів, методів, форм організації процесу навчання, так і створення нових педагогічних систем навчання та виховання).

Розгляд акмеологічних факторів розвитку особистості педагога дає можливість реалізувати європейський вимір в освіті, як систему освітніх орієнтирів, принципів і методів для формування сучасного спеціаліста інформаційного суспільства, учителя-акмепрофесіонала, здатного до самотворення, самореалізації і самовдосконалення протягом життя.

Література

1. Акмеология : учебник / под общ. ред. А.А. Деркача. – изд. 2-е, перераб. – М. : РАГС, 2006. – 424 с.
2. Сидоренко В.В. Педагогічна майстерність учителя української мови і літератури в системі післядипломної освіти: акме-синергетичний аспект : термінологічний словник-довідник [Текст] / автор-укладач В.В. Сидоренко. – Донецьк : Каштан, 2013. – 100 с.
3. Сидоренко В.В. Педагогічна майстерність як акмеологічний феномен / В.В. Сидоренко // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів», м. Київ, 25 листопада 2015 р. / уклад. Н.В. Гузій, В.І. Саюк. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. – С. 14-19.

УДК 37.013.2(292.4)

КРАВЧЕНКО Т.М., БРЕЦКО І.І.,
Мукачівський державний університет

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА У ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Формування європейської освітньої політики проходило в рамках Маастрихтської угоди, підписаної 07 лютого 1992 р. в Нідерландах, що набула чинності з 01 листопада 1993 р. Згідно з Маастрихтською угодою створився Європейський Союз (ЄС, Європейська Унія, Європейська Співдружність) – об'єднання країн Європи, які через створення спільного ринку, економічного та валютного союзу, а також шляхом реалізації спільної політики й діяльності мають на меті забезпечити безперервне економічне зростання, соціальний розвиток і згуртованість країн-учасниць.

У «Меморандумі безперервної освіти Європейського Союзу» (Ліссабон, березень 2000 р.) визначено три види освітньої діяльності: формальна освіта, результатом якої є отримання загальновизнаного диплома чи атестата; неформальна освіта, що, зазвичай, не передбачає отримання документа, здійснюється в освітніх закладах або громадських організаціях, клубах, гуртках, а також під час індивідуальних занять з репетитором або тренером; інформальне навчання – індивідуальна пізнавальна діяльність, що супроводжує щоденне життя і не обов'язково має цілеспрямований характер. Континуум неперервної освіти робить неформальну освіту та інформальне навчання рівноправними учасниками процесу навчання [2].

Формальна освіта – державна система початкової, середньої і вищої освіти та підвищення кваліфікації фахівців, що має затверджені програми та терміни навчання. Вона відбувається, зазвичай, у спеціально створених умовах

(зкладах) та контролюється державою. Існують певні критерії відбору учасників освітнього процесу, спеціальні вимоги до підготовки кадрів, що провадять освітню діяльність, визначені часові рамки тривалості кожного етапу. Навчальні заклади цієї системи надають «освітні кваліфікації» – посвідчення, атестати, сертифікати, дипломи, титули, що засвідчують здобуття певного рівня знань, умінь, навичок, підтвердженого оцінкою, що присуджується за загальноприйнятими критеріями. Саме посвідчення про здобуття формальної освіти є основною підставою для працевлаштування [5].

Неформальна педагогічна освіта у країнах ЄС розглядається як будь-який вид організованої і систематичної діяльності, що не співпадає з діяльністю шкіл, університетів та інших закладів освіти, що входять до складу формальної системи освіти; як така, що здобувається у післяробочий час в освітніх закладах, клубах, гуртках і, зазвичай, не передбачає отримання офіційного документа.

Рада Європи завжди сприяла визнанню неформальної освіти. Варто згадати Рекомендацію 2003 про сприяння та визнання неформальної освіти молоді (цей документ рекомендує створення Європейського портфоліо для працюючих у позашкільних рамках молодіжних лідерів та молодіжних працівників); Симпозіум з неформального навчання (Страсбург, 13-15 жовтня 2000 р.) та спільну конференцію Ради Європи та Ресурсного центру SALTO «Мости для визнання» (м. Льовен, 19-23 січня 2005 р.), а також розробку Європейського портфоліо для молодіжних лідерів та молодіжних працівників з неформального навчання (2007).

Для визнання неформальної освіти необхідно враховувати два критерії: з одного боку, набуті в рамках освіти ключові компетенції (ця форма визнання в основному відноситься до професійної компетенції, що виливається в кваліфікацію), з іншого боку, соціальне визнання (одна з форм валідації неформального навчання), спрямоване на визначення статусу і самооцінку індивідів, які беруть активну участь у добровільній діяльності [3, с. 161].

Неформальна педагогічна освіта вчителів здійснюється у таких закладах, характерних для всіх країн Європейського Союзу, як дошкільні навчальні заклади освіти, середні школи, навчальні гуртки, педагогічні майстерні, літні школи, університети, педагогічні інститути; Північна народна академія (Nordic Folk Academy), Народні вищі школи (folk high school), навчальні гуртки (study circle), навчальні асоціації – у країнах Скандинавії. Серед форм неформальної педагогічної освіти виділяють тренінги (Австрія, країни Балтії); навчальні поїздки землями ФРН та іншими країнами (Німеччина); взаємообмін вчителями між школами, міжнародний взаємообмін вчителями (Велика Британія); студійні групи (Данія); навчальні майстерні (Польща); участь у міжнародних освітніх програмах та проектах (Словенія, Угорщина, країни Балтії); навчальні курси з педагогіки (Іспанія, країни Балтії); робота групи вчителів за авторськими програмами (країни Балтії).

У переважній більшості країн ЄС немає чітко визначеної структури неформальної освіти та інформального навчання; на законодавчому рівні поняття «інформальне навчання» не закріплене, за винятком країн Скандинавії та Литви.

Література

1. Макареня А.А. Неформальное образование как условие социального взаимодействия в процессе повышения квалификации / А.А. Макареня, О.В. Ройтблат, Н.Н. Суртаева // Человек и образование. – 2011. – № 4. – С. 56-73.
2. Меморандум непрерывного образования Европейского Союза (A Memorandum on Lifelong Learning) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.znanie.org/docs/memorandum.html – Загл. с экрана.
3. Мухлаева Т.В. Международный опыт неформального образования / Т.В. Мухлаева // Человек и образование. – 2010. – № 4. – С. 158-162.
4. Николенко Л. Образование взрослых в Швеции [Электронный ресурс] / Л. Николенко. – Режим доступа : <http://www.pandia.ru/text/78/006/38343.php> – Загл. с экрана.
5. Овчаренко С.Г. Неформальна освіта – необхідний елемент сучасної освітньої системи [Електронний ресурс] / С.Г. Овчаренко. – Режим доступа : <http://www.dialog.lviv.ua/files/champions-final-conference.pdf> – Назва з екрана.
6. Шилова О.Н. Дополнительное образование педагогов в контексте его непрерывности / О.Н. Шилова // Человек и образование. – № 2. – 2012. – С. 17-21.
7. Simkins T. Non-Formal Education and Development. Some critical issues. – Manchester : Department of Adult and Higher Education, University of Manchester, 1977. – 77 p.

УДК 177.1:37.011.3-057.4:027

КУРИЛО О.Й., МОРГУН А.В., ПОПОВИЧ Н.Ф.,
Мукачівський державний університет

ЕТИЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРИ БІБЛІОТЕЧНОГО ФАХІВЦЯ

Культура спілкування – це складне, багатогранне соціальне явище. Вона часто виступає як важлива характеристика людської особистості, як своєрідний показник рівня її зрілості. В бібліотечній професії інтелектуальний рівень кадрів є визначальним фактором професійної придатності спеціалістів. Але культура спілкування бібліотекаря з користувачем є важливою складовою комфортної обстановки в бібліотеці й одним з основоположних факторів іміджу кожної бібліотеки [1]. Вона розпочинається з внутрішньої культури працівників книгозбірні й передбачає уважне, привітне й увічливе ставлення фахівців бібліотеки до різноманітних за типом темпераменту, широтою світогляду та культури читачів.

З боку працівників книгозбірні високий рівень етичної культури досягається шляхом вивчення основ психології і конфліктології, ретельним ознайомленням із книгами, постійною готовністю до встановлення приязного контакту з читачем, незалежно від його поточного психологічного стану. Довготривале спілкування з читачами дає бібліотекарю знання про їхню поведінку, а також — змогу передбачати їхні реакції на ті чи інші слова та рекомендації і допомагає уникати конфліктних ситуацій. Він у процесі бібліотечного обслуговування та спілкування здобуває практичні навички, розвиває свої професійні знання, а також навчає читачів користуватись послугами бібліотеки [4]. Тому можна виділити три складові культури спілкування бібліотечного фахівця: 1) вміння розуміти сутність людей,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>